

jen, že tu není určitého práva nebo právního poměru, vyslovuje se tedy jen, že tu není nároku, nezrušuje se však a neprohlašuje ani jinak bezúčinným exekuční titul, tak že určení neexistence určitého práva nebo právního poměru nevedí tomu, by exekuce byla povolena a provedena. Žalobou určovací se tudíž dlužník proti exekuci brániti nemůže.

Čís. 8063.

O žádosti za povolení práva chudých rozhoduje procesní soud i tehdy, byla-li podána teprve za řízení ve vyšších stolicích.

(Rozh. ze dne 23. května 1928, R I 349/28.)

Odvolací soud zamítl návrh žalovaného na povolení práva chudých.

Nejvyšší soud z podnětu rekursu zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu první stolice, by rozhodl o žádosti žalovaného za povolení práva chudých.

Důvody:

Soud první stolice vyslovil patrně omylem, že žalovaný požívá práva chudých, ačkoli tento do té doby podle spisů o povolení práva chudých ani nežádal a ještě následující podání o vydání rozsudku a odvolací sdělení kolkoval. Teprve při ústním odvolacím líčení žádal žalovaný o povolení práva chudých, přes to, že žalobce vzal odvolání zpět, že se žalovaný vzdal nároku z prvního rozsudku (patrně na útraty) a že věc takto byla ukončena. Vysvědčení chudoby předložil žalovaný odvolacímu soudu teprve dodatečně (§ 10 (4) cís. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 279 ř. zák.), načež po jeho doplnění zamítl odvolací soud návrh žalovaného na povolení práva chudých usnesením, jež nyní žalovaný rekurem napadá. Odvolací soud spisy předložil, nevysloviv podle § 522 druhý odstavec c. ř. s., zda sám nehodlá rekursu vyhověti. Ale odvolací soud nebyl vůbec příslušným, by o žádosti za povolení práva chudých rozhodl, neboť rozhodnutí to náleží vždy soudu první stolice, to i tehdy, byla-li žádost podána za řízení ve vyšších stolicích (§§ 65 a 66 c. ř. s.). Napadeným usnesením byl pošinut také pořad stolic pro rozhodnutí o rekursu (§ 3 j. n. a § 72 c. ř. s.). Napadené usnesení odvolacího soudu jest zmatečné podle § 477 čís. 3 a § 514 druhý odstavec c. ř. s., a bylo je zrušiti z moci úřadu.

Čís. 8064.

Byla-li dána výpověď z bytu neujaté pozůstalosti, není pro rozhodnutí o účinnosti výpovědi předurčující otázkou podle § 236 (259) c. ř. s. otázka, zda jsou splněny předpoklady § 6 (1) zák. o ochr. náj. pro dědice.

(Rozh. ze dne 23. května 1928, R I 362/28.)

Žalobci dali soudní výpověď pozůstalosti po svém dřívějším nájemníkovi, tvrdíce, že nájemník nezanechal ani posledního pořízení, ani jmění a že tu není dědiců, kteří by s ním byli bydleli ve společné domácnosti. Tímto tvrzením vylučovali žalobci pro tento případ předpoklady § 6 (1) zák. o ochr. náj. ze dne 25. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. Proti výpovědi podal námitky opatrovník pozůstalosti jednak z důvodu nepřipustnosti pořadu práva, protože prý si měli žalobci vymoci svolení okresního soudu k výpovědi v řízení mimosporném, jednak z důvodu, že v bytě zůstavitelově s ním bydlela a dosud bydlí jeho dřívější hospodyně, která jest podle ústního testamentu jeho dědičkou a že takto vstoupila podle § 6 (1) zák. o ochr. náj. do nájemní smlouvy. V námitkách bylo uvedeno, že hospodyně »přistupuje« k návrhu opatrovníkovu, by byla výpověď zrušena. Žalobci učinili za sporu v první stolici mezitimní návrh určovací podle § 236 c. ř. s., by bylo určeno, že tvrzené ústní poslední pořízení, jímž by byla hospodyně ustanovena dědičkou, není po právu a že hospodyně není dědičkou podle §§ 532 a 533 obč. zák. Rozsudek prvního soudu obsahoval jednak usnesení, jímž byla zamítnuta námitka nepřipustnosti pořadu práva a byl také zamítnut mezitimní návrh určovací žalující strany, jednak rozsudekový nálezn, jímž byla výpověď zrušena. Podle důvodů rozsudku zrušil první soud výpověď proto, že pokládal hospodyně za dědičku a předpoklady § 6 (1) zák. o ochr. náj. za splněné. Odvolací soud zrušil s výhradou pravomoci rozsudek prvního soudu a nařídil mu, by věc projednal a vynesl rozsudek. Odvolací soud pokládal mezitimní určovací návrh žalující strany za přípustný a uložil prvnímu soudu, by právě o tomto návrhu věcně rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě ke zrušovacímu důvodu, jehož použil, znovu rozhodl o odvolání žalobců.

Důvody:

Předmětem rozhodnutí nejvyššího soudu jest v tomto období řízení jen otázka, zda odvolací soud právem nařídil prvnímu soudu, by rozhodl o žalobcově mezitimním určovacím návrhu (§ 236 c. ř. s.). Zrušovací usnesení odvolacího soudu nemůže obstát. Rozhodnutí o žalobním nároku, čelícím k tomu, by výpověď daná neujaté pozůstalosti byla uznána za účinnou, nezávisí ani zcela ani z části na právu nebo právním poměru, jehož určení se žalující strana podle § 236 c. ř. s. domáhá. Že i neujatá pozůstalost požívá záštity zákona o ochraně nájemníků, vyslovil nejvyšší soud již opětovně (na př. rozh. čís. 5842, 5862, 6112 a j. sb. n. s.) a rovněž opětovně vyslovil, že námitka vypovídání strany, že požívá záštity zákona o ochraně nájemníků, jest námitkou hmotněprávní, o níž nutno rozhodnouti rozsudkem podle § 572 c. ř. s. a nikoli snad námitkou procesuální, totiž námitkou nepřipustnosti pořadu práva (na př. rozh. čís. 6596, 3437, 3741 a j. sb. n. s.). V tomto sporu bude rozhodnouti toliko o námitce, že vypovídání strana požívá záštity zá-

kona o ochraně nájemníků, protože jiná námitka nebyla učiněna. Toto rozhodnutí však nezávisí na tom, zdali jsou splněny předpoklady § 6 (1) zák. o ochr. náj. u třetí osoby, které výpověď dána nebyla a která není ve sporu stranou, zejména zdať tvrzené ústní poslední pořízení jest po právu čili nic. K tomu cíli nebylo třeba rozsudek prvního soudu zrušiti. Pokud opatrovník pozůstalosti podal námitky také z důvodu, že hospodyně vstoupila do smlouvy nájemní, neměl k tomu legitimace, protože mu nezáleží chrániti práva domnělé dědičky. Pokud pak hospodyně přistoupila k návrhu opatrovníkovu na zrušení výpovědi, nebyla k tomu rovněž oprávněna a nestane se tím ani stranou ve sporu, ani vedlejší intervenientkou žalované strany (§ 18 c. ř. s.), neprohlásivši, že jako taková chce k žalované straně přistoupiti. Dodati sluší, že v době vydání rozsudku prvního soudu zde ještě hereditas iacens byla, protože k odevzdání pozůstalosti došlo až poté. Bylo tedy rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 8065.

Třetí osobě lze dovoliti nahlédnutí do cizích pozůstalostních spisů jen, osvědčí-li právní zájem.

(Rozh. ze dne 23. května 1928, R I 364/28.)

Žádost Antonie B-ové, by byly pozůstalostní spisy po Josefu B-ovi zaslány okresnímu soudu civilnímu pro vnitřní Prahu, soud první stolice zamítl, rekursní soud žádosti vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil opatření prvního soudu.

Důvody:

Třetí osoba žádá, aby jí bylo dovoleno nahlédnouti jejím právním zástupcem do cizích pozůstalostních spisů, čemuž dědičky odporují. Protože císařský patent ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. nemá v té příčině předpisů, platí tu předpis § 288 třetí odstavce jed. ř., podle něhož by mohl dáti svolení k nahlédnutí do spisů při osvědčení právního zájmu přednostu soudu. Podobně jest předepsáno v § 323 jed. ř. ve příčině vyhotovení, výtahů a opisů a v § 219 c. ř. s. pro obor sporného soudnictví. Žadatelka tvrdí, že má právní zájem, by mohla do spisů nahlédnouti, protože jest vzdálená příbuzná zůstavitelova, že její matka byla sestřenicí Albíny B-ové provdané G-ové, jejíž matka byla sestrou matky zůstavitelovy. Ačkoli tento příbuzenský poměr není zřejmým z předložených listin, připouštějí dědičky a nynější stěžovatelky vzdálené příbuzenství žadatelky, ale to samo o sobě nijak nestačí k osvědčení právního zájmu na nahlédnutí do cizích pozůstalostních spisů. V tom směru tvrdila žadatelka toliko, že jí jde o zjištění jmění po zemřelé Albíně B-ové, o jejímž manželovi jí není známo, kde jest, a že se může nalézt po něm nějaká stopa v pozůstalostních spisech.